

РАДЕЛЬЧУК Крістіна,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

САМОЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Виникнення цивільних правовідносин ґрунтується на рівності учасників цих відносин, свободи договору, недопустимості втручання сторонніх у приватні справи, забезпечення відновлення порушених прав, захист їх у судовому порядку. Але, чи так воно є у нашому житті?

Нажаль, у сучасному житті правопорушення-це явище, що зустрічається доволі часто. І торкатися воно може безпосередньо цивільних правовідносин. Виходячи з цього можна сказати, що проблема самозахисту цивільних прав є доволі актуальною на сьогоднішній день. В умовах сучасного політико-правового розвитку держави актуальним є право на захист передбачене, перш за все, ст.55 Конституції України, адже нормальний цивільний оборот передбачає забезпечення функціонування ефективного механізму захисту. Стаття 19 Цивільного Кодексу визначає, що особа має право на самозахист свого цивільного права та права іншої особи від порушень і протиправних посягань[1].

Сучасні правові тенденції пов'язують дієвість механізму захисту з його оперативністю. Особлива увага приділяється дослідженню питання самозахисту цивільних прав, як неюрисдикційної форми захисту, яка полягає в певних діях учасників цивільних правовідносин, без звернення до компетентних органів. Інститут самозахисту є відносно новим для українського законодавства, тому багато науковців присвятило час дослідженню цього питання. Проаналізувавши наукову літературу можна сказати, що є певні питання, щодо яких не існує єдиної думки. Це питання, які стосуються суб'єктів, об'єктів, заходів самозахисту, підстав виникнення, меж здійснення.

А. П. Сергеев визначає, що захист цивільних прав-комплекс злагоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав, які охороняються законом. Він відокремлює дві форми: юрисдикційну і неюрисдикційну. Якщо з юрисдикційною все зрозуміло, то неюрисдикційна

характеризується конкретно самостійною діяльністю особи або організації. Тобто, на його думку самозахист цивільних прав не є способом, а є формою. Доволі поширеною є класифікація на превентивні, та оперативні форми. Превентивна форма-це така форма захисту, за якої протиправний вплив попереджається. Оперативна ж -це безпосередні дії під час посягання на певне право[2,с.720].

Оскільки самозахист власних цивільних прав є правомірною дією, спричинення самозахистом шкоди відповідно до ст.1169 ЦК виключає відповідальність за нанесену нею шкоду. Певним недоліком чинного законодавства є те, що, самозахист отримав певну перевагу відносно можливості відшкодування заподіяної шкоди, тобто, створені всі умови для визнання самостійних дій, направлених на припинення неправомірної поведінки, зловживанням правом.

Отже, можна сказати, що дуже важливо чітко визначати межу, за якою замість захисту свого права, відбувається перевищення меж необхідної оборони, що призводить до утиску прав іншої особи. Право на самозахист-це можливість учасників цивільних правовідносин при порушенні цивільного права чи інтересу застосувати певну протидію, що не заборонена законом і не суперечить моральним засадам суспільства та спрямована на попередження або припинення цього.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України електронний ресурс. Від 16. лют.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 24.10.2021).
2. Харьковская цивилистическая школа: объекты гражданских прав : И. В. Спасибо-Фатеева, В. И. Крат, О. П. Печеный и др. ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2015. 720 с.